

22661

ART CONTEMPORANI I

1997-98

Professor : Fèlix Ibàñez (Grup 01)

Professor : Esteve Castañer (Grup 02)

ART CONTEMPORANI I

1.- Les transformacions de l'últim terç del segle XVIII

La Il·lustració. Els filòsofs. L'Enciclopedie. La nova visió del món: Déu, la naturalesa, l'home, l'Estat. Les desviacions romàntiques: Rousseau. La Il·lustració a Alemanya: Di Aufklärung. Kant. La Revolució industrial. La Revolució francesa. La fi de l'Antic règim.

2.- El neoclassicisme com a tendència

L'esgotament del Rococó. El final de la pintura galant i cortesana. L'organització de l'art França. L'Acadèmia i els Salons. L'aparició del públic i el naixement de la crítica. L'estètic de la Il·lustració. Diderot. Els antecedents del Neoclassicisme. La cultura clàssica i l'arqueologia. Winckelmann. Roma com a centre d'irradiació. Mengs. Lectures diverses dels models clàssics. Goethe teòric de l'art. L'escultura neoclàssica: Canova i Flaxman. L'arquitectura neoclàssica. El final del sistema renaixentista-barroc i l'inici de l'arquitectura moderna. Ledoux.

3.- David i la seva escola

David, pintor neoclàssic: les obres pre-revolucionàries i l'exemplum virtutis. L'artista i la Revolució. David com a reformador de les institucions. El pintor i l'Imperi. David retratista. La influència de David: un estil internacional. L'Escola de David: Drouais, Girodet, Gros, Gérard, Guérin, etc.

4.- Goya: entre dos mons

La pintura espanyola: dels austries als borbons. Conservadorisme i Il·lustració. Francisco de Goya. Formació i primers encàrrecs. El patronatge. Pintor de la cort. Carles III i Carles IV. La invasió napoleònica. El Goya secret: Caprichos, Los desastres de la guerra. Les pintures de la Quinta del Sordo.

5.- La revolució romàntica (I): l'estètica

L'estètica anglesa de finals del segle XVIII. Burke. Classicisme i romanticisme, Barry. Pintoresc i sublim. Piranesi. Fuseli. Alguns temes romàntics: Blake. L'estètica de Kant. Il·lustració i romanticisme. La teoria del geni. El sublim. L'idealisme transcendental. L'estètica romàntica: Novalis.

6.- La revolució romàntica (II): el romanticisme alemany

Runge: la seva teoria de l'art. El paisatge transcendental. El llenguatge pictòric. La fusió d'arts. Teoria dels colors. Runge i Goethe. Friedrich. Art i religió. La creu de la muntanya (1808). El paisatge romàntic. Schinkel. L'arquitectura romàntica. Classicisme i goticisme. El revival medieval. Els natzarens. Romanticisme i Biedermeier.

7.- La revolució romàntica (III): el paisatge anglès

Turner. Pintura i topografia. Les influències de Claude i Van der Velde. Pintoresc i sublim. Les visions d'Anglaterra i Gal·les. Color i dissolució de l'objecte. Malenconia industrialització. Constable. El petit món de Suffolk. El paisatgisme com a retrat de la naturalesa. La descomposició del color.

8.- La revolució romàntica (IV): el romanticisme francès

Romanticisme i societat. Les indefinicions del romanticisme francès. Pintura i literatura anglesa. L'eclecticisme. Classicisme i romanticisme. Ingres i la Modernitat. Ingres i Picasso. Les paradoxes d'un pintor: Ingres i la "Gran Escola de la Pintura Francesa". Guérin. L'Île de la Méduse (1818-1819). Romanticisme i realisme. Delacroix. Les grans obres dels anys 20. Els viatges a Algèria i Marroc. El color. L'orientalisme. L'obra dels anys 30 i 40. Final de la pintura d'història. Ingres contra Delacroix. L'Exposició Universal de 1855. El paisatisme francès. Corot. El paisatge naturalista francès i l'Escola de Barbizon. Rousseau.

9.- L'art industrial

La nova cultura urbana. La Revolució industrial i la ciutat. La crisi de l'habitatge. Les reformes urbanístiques. El París de Napoleó III. Hausman. Les exposicions universals. L'arquitectura de vidre i del ferro. El periodisme i les arts gràfiques. La il·lustració i la caricatura. Daumier. La fotografia. Baudelaire: el poeta i la ciutat. Els panorames. Les noves maneres de mirar. La reacció contra la industrialització. Les Arts and Crafts. William Morris i Ruskin. La germandat pre-rafaelita. Dante Gabriel Rossetti.

10.- El realisme i Manet

La revolució de 1848. La nova situació social a França. Els canvis intel·lectuals. El positivisme. La teoria del realisme. Proudhon. Champfleury. Millet. Courbet. Realisme estètic. Manet, chef de file i pintor solitari. Baudelaire i els nous objectius de la pintura. El cercle del Café Gerbois. La pintura com a història de la pintura. Velázquez i Goya. L'apoplisme. L'art de Manet: el color, la composició, l'espai. Manet i Degas. Degas i la tradició pictòrica francesa. Ingres. Durany. Temes de la vida moderna. Els germans Goncourt. Planxadores, ballarines, cantants, modistes i prostitutes.

11.-Els canvis en l'últim terç del segle XIX

Les transformacions en l'economia i la societat. la Segona Revolució Industrial. El desenvolupament científic-tècnic. La proliferació visual. Les noves visions urbanes. Els cartells. La publicitat. Els avenços de la fotografia. L'impressionisme. Novetat i tradició en aquest moviment. Els impressionistes com a grup. Exposicions independents, marxants, crítics i col·leccionistes. Monet, Pissarro, Sisley. Un cas a part: Renoir. Les pintores impressionistes. Morisot. L'impressionisme com a final d'un cicle històric i inici d'un altre.

12.-Postimpressionisme i simbolisme

Els camins oberts per l'impressionisme. Seurat. Classicisme i revolució tècnica. El món modern i la seva representació. Van Gogh. Romanticisme i primitivisme. Gauguin. Gauguin i el simbolisme. La crisi del llenguatge. Misticisme i ocultisme. Ensor, Redon, Munch, Hodler. Els Nabis. La escultura de Rodin. Cézanne. L'aprenentatge amb els impressionistes. El camí solitari. La construcció d'una nova pintura.

BIBLIOGRAFIA

ARGAN, G.C. El arte moderno, Akal, Madrid, 1992 (1970)

BOIME, A. A Social History of Modern Art. Art in an Age of Revolution, 1750-1800

A Social History of Modern Art. Art in an Age of Bonapartism. 1800-1815
Vol.2, Chicago, 1990

NOVOTNY, F. Pintura y escultura en Europa 1780-1888, Cátedra, Madrid, 1978 (1960)
HITCHCOCK, H.-R. Arquitectura de los siglos XIX y XX, Cátedra, Madrid, 1985 (1955)
ROSENBLUM, R./JANSON, H.-W. Arte del siglo XIX, Akal, Madrid, 1993 (1984)

Lliçons 1,2 i 3:

- ASSUNTO,R. Naturaleza y razón en la estética del setecientos, Visor, Madrid, 1989 (1960)
La antiguedad como futuro, Visor, Madrid, 1990 (1973)
- BARASCH,M. Modern Theories of Art:From Winckelmann to Baudelaire, Neva York, 1990
- BECQ,A. Genèse de l'esthétique française moderne 1680-1814, Paris, 1994 (1984)
- CALVO SERRALLER, F./GONZALEZ, A. Fuentes y documentos para la historia del arte (Vol. VII: "Ilustración y Romanticismo"), Barcelona, 1982
- CASSIRER, E. Filosofía de la Ilustración, FCE, Mèxic, 1972 (1930)
- CROW, T.E. Pintura y sociedad en el París del siglo XVIII, Nerea, Madrid, 1989 (1985)
- FRIEDLAENDER,W. De David a Delacroix, Alianza Forma, Madrid, 1989 (1930).
- HAZARD,P. La crisis de la conciencia europea, Alianza, Madrid, 1985 (1961)
- HONOUR,H. Neoclasicismo, Xarait, Madrid, 1982 (1968)
- KAUFMANN,E. Tres arquitectos revolucionarios: Boullé, Ledoux y Lequeu, Ed.Gustavo Gil
Barcelona, 1980 (1952)
La arquitectura de la Ilustración, Ed.Gustavo Gili, Barcelona, 1974 (1955)
- PRAZ,M. El gusto neoclásico, Ed.Gustavo Gili, Barcelona, 1983 (1974)
- PEVSNER,N. Las academias de arte, Cátedra, Madrid, 1984 (1940)
- RYKWERT,J. Los primeros modernos.Los arquitectos del siglo XVIII, Ed.Gustavo Gil
Barcelona, 1982 (1980)
- ROSEMBLUM,R. Transformaciones en el arte de finales del siglo XVIII, Taurus, Madrid, 1986 (1967)
- SCHNAPPER,A (et al.). David, Catàleg de l'exposició del Louvre, París 1989 .
- STAROBINSKI,J. 1789. Les emblèmes de la raison, Flammarion, París, 1979
- WRIGLEY,R. The Origins of French Art Criticism. From the Ancient Régime to the Restoration, Nova York, 1993

Lliçó 4:

- BOZAL,V. Imagen de Goya, Barcelona, 1983
- CARRETE,J. i altres. Francisco Goya grabador, Madrid, 1992
- GASSIER,P. i WILSON,J. Vida y obra de Francisco de Goya, Ed.Joventud, Barcelona, 1970 (1970)
- GLENDINNING,N. Goya y sus críticos, Taurus, Madrid, 1983 (1977)
- GOYA,F. Cartas a Martín Zapater, Taurus, Madrid, 1982
- GUDIOL,J. Goya, Barcelona, 1970
- HELMAN,E. Transmundo de Goya, Alianza Forma, Madrid, 1983 (1963)
Jovellanos y Goya, Taurus, Madrid, 1970
- LAFUENTE FERRARI,E. La situación y la estela del arte de Goya. Coincidencias e influencias del arte de Goya, Madrid, 1947
- MORALES Y MARTIN,J.L. Pintura en España. 1750-1808, Madrid, 1994
- NORDSTROM,F. Goya. Saturno y la melancolía, Visor, Madrid, 1989 (1962)
- PÉREZ SANCHEZ,A.E.(et al.) Goya y la ilustración, Catàleg de l'exposició del Museo del Prado, Madrid, 1993

Prado, María, 1988

SANCHEZ CANTON,F.J./SALAS,X. Goya y sus pinturas negras, Milán/Barcelona, 1971

TOMLINSON,J.A. Francisco de Goya. Los cartones para tapices y los comienzos de su carrera en la corte de Madrid, Cátedra, Madrid, 1993

Goya en el crepúsculo del Siglo de las Luces, Cátedra, Madrid, 1993

Lliçons 5,6,7 i 8

ABRAMS,M.H. El espejo y la lámpara, Seix y Barral, Barcelona, 1975 (1953)

ANTAL,F. Clasicismo y romanticismo, A.Corazón, Madrid, 1978 (1966)

Estudios sobre Fuseli, Visor, Madrid, 1988 (1956)

ARNALDO,J.(ed.) Fragments para una teoría romántica del arte, Madrid, 1987

Estilo y naturaleza. La obra de arte en el romanticismo alemán, Madrid, 1990

BINDMAN,D. William Blake, Londres, 1977

BISANZ,D. German Romanticism and Philipp Otto Runge, Dekalb, 1970

CARUS, C.G. Cartas y anotaciones sobre la pintura de paisaje, Visor, Madrid, 1992 (1982)

EITNER,L. Gericault, his Life and Work, Londres, 1982

HONOUR,H. El romanticisme, Alianza Forma, Madrid, 1981 (1979)

JENSEN,J.Ch. Caspar David Friedrich, Ed.Blume, 1980 (1977)

MARÍ,A. El entusiasmo y la quietud, Barcelona, 1979 ROSENBLUM,R. Ingres, Nova York 1967

ROSENTHAL,M. Constable, the Painter and his Landscapes, Londres, 1983

SEPULLAZ,M. Delacroix, Paris, 1981

SCHAEFFER,J.M. L'Art de l'Age moderne, Paris, 1992

WILTON,A. Turner and the Sublime, Londres, 1980

Lliçó 9:

BENEVOLO,L. Historia de la arquitectura moderna, Ed.Gustavo Gili, 1990 (1985)

BENJAMIN,W. Iluminaciones: poesía y capitalismo, Ed.Taurus, Madrid, 1980 (1980)

EGBERT,D.D. El arte y la izquierda europea, Ed.Gustavo Gili, Barcelona, 1981 (1970)

SOUGEZ,M.-L. Historia de la fotografía, Ed. Cátedra, Madrid, 1981

KLINGENDER,F.D. Arte y revolución industrial, Cátedra, Madrid, 1983 (1967)

METKEN,G. Los prerrafaelistas, Barcelona, 1974

MORRIS,W. Arte y sociedad industrial, València, 1975

NANIERA ELIA,N. William Morris y la ideología de la arquitectura moderna, Ed.Gustavo Gili, Barcelona, 1977

PEVSNER,N. Los orígenes de la arquitectura moderna y el diseño, E.Gustavo Gili, Barcelona, 1976 (1968)

RAMIREZ,J.A. Medios de Masas e Historia del Arte, Madrid, 1981

SCHARF,A. Art and Photography, Londres, 1968

Lliçons 10 i 11:

BOGGS,J.S. (et al.) Degas, Catàleg de l'exposició al Grand Palais, Paris, 1988

CACHIN,F. (et al.) Manet, Catàleg de l'exposició al Grand Palais, Paris, 1983

CLARK,T. Imágenes del pueblo: Courbet y la Revolución de 1848, Ed.Gustavo Gili, Barcelona, 1981 (1973)

The Absolute Bourgeois: Artist and Politics in France, 1848-1851, Londres,

1971

- The painting of Modern Life: Paris in the Art of Manet and His Followers
Nova york, 1985
- BERNARD,E. (et al.) Conversaciones con Cézanne, Ed.Gustavo Gili, Barcelona, 198 (1978)
- FRANCINA,F. (et al.) Modernity and Modernism.French Painting in the Nineteenth Century, New Haven/Londres, 1993
- FREIXA,M. (et al.) Fuentes y documentos para la historia del arte (Vol. VIII: Las vanguardias del siglo XIX), Ed.Gustavo Gili, Barcelona, 1982
- FRIED,M. Courbet's Realism, Chicágó, 1990
- HERBERT,R.L. El Impresionismo, Arte, Ocio y Sociedad, Alianza, Madrid, 1989
- MAINARDI,P. Art and Politics of the Second Empire, Londres, 1987
- NOCHLIN,L. Realismo, Alianza Editorial, Madrid, 1991 (1971).
- The Politics of Vision, Nova York, 1989
- REFF,T. Degas. The Artist's Mind, Nova York, 1976
- REWALD,J. Historia del Impresionismo, 2 vols. Barcelona, 1972 (1961)
- ROSEN,C. i ZERNER,H. Romanticismo y realismo. Los mitos del arte del siglo XIX
H.Blume, Madrid, 1988 (1984)
- VVAAGustave Courbet 1819-1877 Catàleg de l'Exposició al Grand Palais, Paris
- VVAAMonet Catálogo de la Exposición del MEAC, Madrid, 1986
- VVAALa sculpture française au XIXeme siècle ,Paris, 1986
- VVAA Impressionisme.Les origines 1859-1969, Catàleg de l'Exposició del Grand Pal
París, 1994

Lliçó 12:

- CABANNE,P. Van Gogh, Londres, 1963
- CÉZANNE,P. Correspondencia, Visor, Madrid, 1991 (1978)
- DORAND,D. (ed.) Sobre Cézanne, Gustavo Gili, Barcelona, (1978)
- LUCIE-SMITH,E. Symbolist Art, Londres, 1979
- REWALD,J. El postimpresionismo. De van Gogh a Gauguin, Alianza Editorial, Mad
1982
- RILKE,R.M. Cartas sobre Cézanne, Paidós, Barcelona, 1985 (1952)
- RUBIN,W. Cézanne, the Late Works, Catàleg de l'Exposició del MOMA, Nova Yor
1977
- SCHMUTZLER,R. El modernismo, Alianza, Madrid, 1980
- VVAA Gauguin, Catàleg de l'Exposició al Grand Palais, París, 1989
- VVAA Munch et la France, Catàleg de l'Exposició al Musée d'Orsay, París, 1991
- VVAA Georges Seurat 1855-1891, Catàleg de l'Expoasició del Grand Palais, París, 1

TEXTOS

- 1.-WINCKELMANN,Johann Joachin Gedanken über die Nachahmung der griechischen Werke in der Malerei und Bildhauer Kunst (1754) (Trad.: Reflexiones sobre la imitación del arte griego en la pintura y la escultura, Ed.Peninsula, col.1. Nexos, Barcelona, 1987)
- 2.-BAUDELAIRE, Charles Le peintre de la vie moderne (1863) (Trad.:El pintor de la vida moderna (ed.A.Pizza i D.Aragó) Colegio Oficial de Aparejadores y Arquitectos Técnicos, Murcia, 1995)
- 3.-VAN GOGH,V. Cartas a Theo, Barral, Barcelona, 1981 (1968)